

1782 - Het nieuwe Kolfspel

**Het nieuwe Nederlansche, Fransche,
Amerikaansche en Engelsche
Kolfspel; vertoond in drie bedrijven.**

**Te Amsterdam,
By D. Schuurman, boekverkoper.
1782.**

Aan den lezer,

Daar onze gedachten, altoos uit
elkander voortvloeijen, is ook deeze
myn inval zyne geboorte aan den inval
van een ander (de gantsche wereld kent
dien vindingryken auteur)
verschuldigd. Indien ik zo veel
goedkeuring als deeze myn
Voorganger moge wegdraagen, zal ik
dubbele reeden tot vergenoeging
hebben. Ondertuschen vind ik my
verplicht met zyn Ed. te zeggen, 'ik heb
my in myne gedachten personen
voorgesteld, die my 't best behaagden,
mogelyk zal de lezer er deze of geene
uitlegging aan geeven, zulks staat hem
vry, dan den waaren zin en uitlegging
behoud ik aan my zelven.' En immers
is dit eene voorwaarde welke men den
Autheur altoos moest toestaan?

Personaadjen

Patriot, Vroomaart, Trouwhart, Kwaadoog, Fabrikant,	Nederlanders
--	---------------------

**Sembles, een Franschman
Vrylief, een Amerikaan**

Horribleness, Robber,	Engelschen
----------------------------------	-------------------

**Bastaart,
Muzykanten,**

Het toneel is op eene zeer uitgebreide
vlakke, waarvan Horribleness en
Robber zig Weleer Meesters genoemd
hebben.

Het nieuwe Nederlansche, Fransche,
Amerikaansche en Engelsche Kolfspel

Eerste bedryf, eerste tooneel.

Het tooneel verbeeldt, twee
Kolfbaanen, door een Hek
afgescheiden zynde, in de eene speelt
Vroomaart tegen Horribleness, en in de
andere Sembler met vrylief tegen
Robber.

Vroomaart, Sembler, Vrylief,
Horribleness, Robber, spelende;
Partiot.

Partiot, hy zit ter zyde de baan, waarin
Vroomaart en Horribleness spelen.

Geen duit voor uwe winst, Vriend
Vroomaart!

Vroomaart:

Hoe zo Heer Patriot! – Wij zijn nog
naauwelijks begonnen te spelen en
geeft gy den moed reeds verlooren?

Patriot:

Den moed verlooren geeven! – Ik zou
den moed verlooren geeven! – geloof
my, wanneer ik door de verdoemelijke
vriendschapsbreuk van den haatelyken
Horribleness, tot op een dropje bloeds
na uitgeteerd ware, zou ik dat dropje
nog ten beste hebben, om den laagsten
vyand, de schandvlek van 't gansche
menschdom te toonen, dat de
Nederlandsche Patriot ben.

Vroomaart:

Die taal behaagt my. – Maar zo dat
inderdaad het gevoelen van uw haat is,
Patriot, waarom myne overwinning
dan zo verre gesteld?

Patriot:

Weet gy niet dat gy met eenen verrader te doen hebt? – Meermalen hebben onze landgenoten met hem gespeeld; doch altoos heeft hy getoond een laaghartige bedrieger te wezen.

Vroomaart:

Dat hy het dan ook my toone. – Ik verzeker u dat ik my al te wel op het spel versta; - daarenboven zyn myne ballen en kolf van zulk een goed soort, dat ieder van myn slagen den Engelschman in de ooren zal donderen; - en wat meer is, ik ben, gelyk gy weet, de baan gewend.

Patriot:

En ondanks dat alles beklaag ik u.

Vroomaart:

Gy raaskalt, Patriot.

Patriot:

Gy hebt met een verrader te doen. – ook heeft hy meer ballen dan gy.

Vroomaart:

Maar ik heb meer moeds dan hy; - gy zult my toestaan dat de moed ons vaderlyk erfgoed is?

Patriot:

De moed baat alleenlyk wanneer met tegen een rechtaardigen, tegen een braven vyand speelt; de moedigste speeler kan het tegen eenen bedrieger, een vlaschen speeler niet uithouden.

Vroomaart:

Dan zal ik meer dan de moedigste speeler doen, al zou ik myn hoofd er by moeten verliezen.

Patriot:

Ik bekén dat gy de oprechte Nederlansche taal spreekt, Vroomaart; doch niettemin blyf ik y beklagen.

Vroomaart:

Gy word lastig door uw aanhoudend beklagen.

Patriot:

Maar gy weet mogelyk niet dat Horribleness zyne Spionnen heeft; - al voor gy begint te speelen wist uw party hoe veele ballen gy hadt, en hoe groot uwe krachten waren.

Vroomaart:

Dat hy zulks weete, hy heeft tog onmogelyk kunnen bespionneeren wat hart ik in mynen boezem draag. – Wy zyn nu in de baan, en ik verzeker u dat ik myne huid ten duursten zal verkoopen.

Patriot:

Maar waarom hebt gy geen meer ballen mede genomen? – Er was immers noodige stofs genoeg voorhanden?

Vroomaart:

En gy schynt niet te weeten dat ik tot het spel gedrongen werd?

Patriot:

Nu speel dan in God's naam. – De slagen die gy tot nog toe gedaan hebt, betekenen niet veel; 't is te hoopen dat het beter zal gaan.

(Gedurende het voorgaande gesprek hebben Vroomaart en Horribleness, het spel voort gezet, en by de laatste woorden van Patriot, doet Vroomaart een slag die zeer voordeelig is.)

Vroomaart:

Wat zegt gy dan van deezen?

Patriot:

Hy doet my weder hoopen: - ja waarlyk, dat is een *charmante* trek.

Horribleness, verbaasd:

Hoe Vroomaart! - speelt gy dus sterk?

Vroomaart:

Dacht gy dan dat ik u het spel zou gewonnen gegeven hebben?

Patriot:

Ongetwyfeld; - want daarom verscheen hy met zo groot een gejuich in de baan.

Horribleness:

Ik ben kwalijk onderricht.

Vroomaart:

Dan zal ik u voor uwe ligtgeloovigheid, en verraderlyke verstandhouding straffen.

Patriot, tegen Horribleness:

Heugt het u niet meer dat gy tegen Tromp, Kruik, Van Galen, Evertszoon, de Wit, Floriszoon, de Ruiter, Brandt, Bos, Schede, Albertsz, Schay, Blanckert, en een menigte andere braave Nederlanders gespeeld hebt? – Hoe is het u tegen deezen vergaan Engelschman?

Horribleness:

Maar geen van die kunstige speeler zyt gy, of uw makker Vroomaart: er is een merkelyk onderscheid tuschen de speeler van dien tyd en deezen; de kunst van speelen en de daar toe noodige kracht is tot onzent overgekomen; slaphartigheid en vrees is by de Nederlanders gebleven; een averechts belang maakt ons ontzachlyk....

Vroomaart:

Niet onzachlyk voor my, in wiens aderen nog Nederlansch heldenbloed stroomt.

(Dit zeggende doet hij een slag, welke Horribleness zo veel nadeels veroorzaakt, dat de schrik zig met de allerduidelykste trekken op zyn gelaat vertoont.)

Patriot:

Bravo! Bravo! Dappere Nederlander! Zo moet men den Dog het bassen verleeren.

Horribleness, in uiterste ontsteltenis tegen Robber, die gedurende het voorgaande, met Sembler en Vrylief in de andere baan doorgespeeld heeft. Robber! Robber!

Robber, niet minder ontsteld:

Nu Broeder?

Horribleness:

Ik begin het te kwaad te krygen.

Robber:

Ik heb het reeds te kwaad, - de Franschman is my te gaauw af. – Vrylief alleen zou voor myn vermogen hebben moeten bezwyken; maar nu die rebel, door Sembler ondersteund, in de baan verschynt, nu.....

Patriot, Robber toeschreeuwende:

Nu zal 't u gaan, gelyk het uwen makker Horribleness gaat; hy die het verraad vertrouwd heeft, en vergeeten had, dat de ware Nederlanders uitgeleerde speeler zyn; - maar hy dacht met geen waare Nederlander te doen te zullen hebben. (hy lacht, na Horribleness eenig ogenblikken aangezien te hebben) Zie den held reeds beeven! – Heugt u den tyd nog wel, Horribleness, dat gy de Nederlanders van witte borden deed eeten; - dat gy ons met britsche wollen en onze vrouwen inet titanische Citsen bekleedde? – Ja, heugt u den tyd nog wel, verrader, dat gy in uw vuist lachte om dat gy Delft had doen weenen; Leiden had doen zidderen; - Amsterdam had doen zuchten; - Groningen had doen klaagen; - Haarlem op den oevers des verderfs gebragt had? – Heugt u den tyd nog wel, dat gy juichte, dat gy gantsch Nederland uwe dwingelandsche ketens zaagt draagen? – Men vreesde om uw

gejuich in tandegeknars te doen
veranderen, om dat gy Nederlandsch
Kassier waart, en u levensdelict zyn
geloofs- en bond- genoot noemde;
maar nu uw hoogmoed ten top
gesteegen is; nu gy ons den voet op
den nek zet; nu gy ons durft sarren, en,
of de welvaart of het eindeloos
jammeren van ons en onze kinderen,
aan het spel doet afhangen, (dank zy
den Hemel dat gy geen spel kunt
aanvaarden, dan dat waartoe wy
geboren zyn) nu zul gy ondervinden.....
toe Vroomaart verdubbel uwe
krachten; - doe het Vaderland juichen
om uwe overwinning, en de vyanden
van het Vaderland sterven van
schaamte, om dat zy de algemeene
zaak in handen van den moedigen
Vroomaart gesteld zien; - ja span al
uwe krachten in om het spel te winnen
en Horribleness uit de baan te dryven; -
zyt alleenlijk bedacht dat gy met eenen
verrader te doen hebt.

Vroomaart:

Ik ben niet vervaard Patriot; (na een
weinig tusschenpoozing, werp
Horribleness, onvoorziene eenige
kleine ballen na elkander naar het
hoofd van Vroomaart, waarop deze in
eene edele woede ontstekende, dus
tegen hem uitvaart.) Hoe schelm! –
zoekt gy my op deeze wyze
onbekwaam te maaken om het spel
verder voort te kunnen zetten, en eene
loflyk overwinning te behaalen? –
Tracht gy my door het werpen van
schandelyke ballen van het gezicht te
berooven? – lafhartige! Deze
doemwaardige daad zal ik u betaald
zetten.

Partiot, die by het werpen van
Horribleness met drift opgestaan is:
Heb ik het u niet gezegd?

Vroomaart:

Maar hy zal zyn oogmerk neit beryken;
- de Hemel beschermt altoos de zaak
der rechtvaardigheid.

Patriot:

Zyne donder verplette dien valsäartige!

Vroomaart:

Zyn vermogen bestuure myne slagen!
(tegen Horribleness, na hem met oogen
vol vuurs aangezien te hebben,) wacht
u zo gy kunt voor de gevolgen myner
billyke verontwaardiging. (Hy trekt
zyn hoed in de oogen, en doet een
geweldig slag onder het uitspreken
van de volgende woorden.) Deeze
wreeke Delft, Leiden, Amsterdam, ja
gantsch Nederland.

Patriot, verheugd; na de uitwerking
van den slag vernomen te hebben.
God dank.

Horribleness, vliegt met vervaarlyk
alarm de baan uit, schreeuwende
onophoudelyk.

Ik ben verlooren! – Ik ben verlooren! –
Robber! Robber! Ik ben verlooren!

Robber, verschrikt:

O Jammer! O vreezelyke voorbode van
myn naderend lot!

Vrylief:

Van uw billyk loon, tiran uwer
kinderen!

Sembler, tegen Vrylief:

Volg het voorbeeld van Vroomaart, zyt
onverschrokken, al moest het spel tot
op uw kleinzoon voordgezet worden.

Horribleness, die zig agter de baan
geplaatst had, om zynen adem wat te
verhaalen, slaat een woedend oog, op
Vroomaart, en zegt:
Men heeft my misleid; - gy
triumpheert; - doch beef voor hen die
myn verlies op u zullen wreeken. (hy
vertrekt.)

Kolfspel, tweede tooneel, de vorige behalven Horribleness.

Vroomaart:

Ik beef alleenlyk voor de boosaartigheid van hun die het Engelsche Hoofd met een Nederlansche hoed bedekken: zy alleen kunnen my smart berokkenen.

Patriot, die reeds in de baan gestapt is: Zo hebt gy dan uwen Vriend Patriot vergeeten?

Vroomaart, hem omhelzende: Nimmer zal ik u vergeeten. In uwe handen stel ik myn heil.

Patriot:

En op uwe dapperheid en kunde, stel ik myn vertrouwen! – Voorwaar gy zyt een held

(Hy omhelst Vroomaart. – zy keeren zig beiden om, en zien naar het speelen, dat in de andere baan blyft aanhouden.)

Vroomaart:

Sembler speelt meesterlyk.

Patriot:

En Vrylief?

Vroomaart:

Niet minder.

Patriot:

Ondertusschen geloof ik, dat zyn moed grooter is dan zyn beleid.

Vroomaart:

Hy heeft nimmer gespeeld: en wat schaad zyn gering beleid – hy speelt met Sembler.

Patriot:

Zekerlyk is dat zyn behoud; doch zy beiden zouden eerst recht groot

weezen, indien de omstandigheden van het spel gedoogden, dat Vroomaart beider makker ware.

Vroomaart:

Gy vleit my.

Patriot:

Ik doe niet: - uwe daaden bewyzen het.

Vroomaart:

Myne daaden zouden beginnen groot te worden indien ik, met Sembler en Vrylief vereenigd, mogt speelen. – Ik vlei my dat wy Robber dan zelfs aan ketens zouden kunnen klinken.

Patriot:

Al speelde ook zyne gantsche Natie met hem.

Vroomaart:

Zou dat geluk ook nog over my beschoren weezen?

Patriot:

Ik wensch het.

Vroomaart:

Ik verlang er na.

Patriot:

En gantsch Nederland met u.

Vroomaart:

God geeve.....Maar zie eens Broeder, welk eenen vreezelyken slag Sembler daar gedaan heeft.

Patriot:

Robber schynt te bezwyken.

Vroomaart:

Hy zal mede het hoofd moeten onderhaalen.

Patriot:

Dat is het loon van alle verraaders.

Vroomaart:

Welk eene edele vergenoeging
vertoont zig op het gelaat van Vrylief!

Patriot:

Zyn welvaart hangt van het spel af.

Vroomaart:

Dan zal hy welvaaren; - want zie daar
Robber vluchten.

Patriot:

En met achterlaating van alle zyne
ballen! – God dank.

*(De baan van Sembler en Vrylief,
weergalmt van het gejuich. De beide
helden omhelzen elkander
verscheidene maalen, terwijl
Vroomaart en Patriot hen toeroepen.)*

Vroomaart:

Geluk met de overwinning braave
Vrienden!

Patriot:

Gy hebt u als waare helden verdedigd.

Vrylief:

De eer daar van zy aan Sembler.

Sembler:

Neen, zy kome op Vrylief: hy speelde
moedig.

Vrylief:

Uwe kunde heeft ons doen
triumpheeren.

Vroomaart:

Kunde en moed zyn beiden
noodzaakelyk om te overwinnen,
Myne Heeren.

Patriot:

Dus kunt gy de eer der overwinning,
onderling deelen.

Vrylief, tegen Patriot:

De Hemel gave dat ik my door myn
verkreegen deel, schoon 't geringste
zy, uwer waardig geworden ware.

Patriot:

Gy zyt waardig de vriend eens
Konings te weezen. – Nederland erkent
zulks.

Vrylief:

En Nederland aarzelt nog met my voor
Vriend te erkennen!

Patriot:

Nederland heeft zyne bijzondere
Staatkunde. – Doch alles zal zig
welhaast ten besten schikken.

*(Sembler, fluistert Vrylief iets in,
waarna dezelve zig zeer vergenoegd
vertoont en met Sembler vertrekt, na
zy beiden, Vroomaart en Patriot,
gegroet hebben. – Patriot vervolgt
tegen Vroomaart.)*

Laat ons gaan, lieve Vrind, om uwe
overwinning bekend te maaken.

Vroomaart:

Als gy wilt Patriot. – De Hemel geeve,
dat ik welhaast weder benoemd moge
worden, om het spel andermaal te
hervatten; want ik verlang niets
yveriger dan den baldaadigen Brit te
kortwieken.

Patriot:

En dat verlangen alle onze braave
Landgenooten. – God geeve dat de
needrige Nederlander.....maar welk een
gerucht verheft zig van verre!

Vroomaart:

Het schynen de stemmen van veele
duizenden te weezen.

Patriot:

En hoe eentoonig klinken zy!!

Vroomaart:

't Is of zy allen hetzelfde roepen!

Patriot:

Laat ons zien wat er van zy.

(het geroep verheft zig nog sterker, men hoort, doch zeer flauw, de woorden besluit! besluit! eenige keeren herhaalen.)

Einde van eerste bedryf.

Het nieuwe kolfspeel, tweede bedryf, eerste tooneel.

Het tooneel verbeeldt als voore, de twee Kolfbaanen, doch het Hek dat er in het eerste Bedryf tusschen beiden was is nu weggenomen.

Vroomaart, Patriot (zy zyn in de eerste baan.)

Patriot:

Ik dacht wel dat het de stemme des volks was.

Vroomaart:

Hoe eenpaarig schreeuwt men om tot een besluit te komen!

Patriot:

En hoe wel gegrond is dat geroep!

Vroomaart:

Gemeenlyk is de stemme des volks wel gegrond; want dezelve komt uit het hart voort.

Patriot:

Jammer is het slegts dat zy niet altoos verhoord wordt.

Vroomaart:

Dan zou er minder gemor en dus meer vergenoeging plaats hebben. – Zou des volks tegenwoordige stem nog langer onverhoord blyven?

Patriot:

De Hemele verhoede zulks.

Vroomaart:

Met schynt nog ooren te hebben naar eene bemiddeling, tusschen Horribleness en ons; waar door al het verdere gespeel zou ophouden.

Patriot:

God bewaare ons voor eene bemiddeling. *(Hy ziet zeer bedrukt naar de plaats al waar het Hek voornoemd gestaan heeft.)*

Vroomaart;

Waar heen wendt gy zulk een treurig oog, Vrind Patriot?

Patriot:

Het hek is weggenomen.

Vroomaart:

Nu ja?

Patriot:

Sembler, over onze kleinmoedigheid gehoond! Zou nu wellicht van het veilig open gebruik maaken, en ons in onze eigen baan komen uitdaagen.

Vroomaart:

Goed, dan zouden wy speelen.

Patriot:

Dan zouden wy speelen! – tegen een party die door zyne verbintenissen met Vrylief allerontzachlykst geworden is! – dan zouden wy speelen! – Wy! – wy zouden tegen Sembler en Vrylief speelen! – God geeve dat wy nimmer daartoe genoodzaakt worden! – Bahalven dat alles zouden wy verstookten weezen van Vrylief voor onzen vriend te kunnen verkiezen; want gy weet dat Horribleness en Robber, hem voor een muilteling houden; om dat hy zyn vrye hals niet onder hun yzeren jok heeft willen buigen.

Vroomaart:

Dat is zo; - doch wat het wegneemen van het Hek betreft, daarover zou ik volstrekt geene zwaarigheid maaken: het is met volkomene toestemming geschiedt.

Patriot:

Ja, maar ondertusschen in een tyd, dat de toestemming, met of tegen dank, wel geschieden moest, - juist in een tyd, dat wy met Horribleness aan 't speelen waren.

Vroomaart:

Gy herinnert my dat deeze voor het Hek borg getekend heeft.

Patriot:

En konden wy den borg opeischen terwyl hy met u in de baan was?

Vroomaart:

Volstrekt niet.

Patriot:

Ik twyfel niet of nu zouden uwe gedachten eene andere plooi beginnen te krygen.

Vroomaart:

Maar wy moeten de trouw van iemand die zig nooit ontrouw getoond heeft niet verdenken.

Patriot:

De beste mensch blyft altoos niet meer dan een mesch.

Vroomaart:

Dus zwak?

Patriot:

Yder mensch heeft boven dien zyne bijzondere belangen. – Yder Vader zorgt voor zyn eigen huisgezin;maar wat wil trouwhart?

Vroomaart:

Hy schynt zeer vergenoegd.

Tweede Tooneel

De voorigen, Trouwhart.

Patriot:

Hoe dus driftig Vrind Trouwhart?

Trouwhart:

Het verlangen om u de blydste tyding mede te deelen, heeft my boven myne krachten doen loopen.

Vroomaart:

Wat goed nieuws brengt gy ons dan?

Trouwhart:

Gy weet dat Robber, de trouwlooze Robber! Twee of drie van onze westersche Pakhuizen, op de aller onredelykste geweldigste wyze overweldigd en in bezit genomen had?

Vroomaart:

Zou ik zulks niet weten!

Patriot:

Vaar voort, Trouwhart, en zeg ons wat er van deeze onze Pakhuizen geworden is.

Trouwhart:

De braave Sembler; - de allerberste vrind; - onze enigste heul en toeverlaat...

Patriot:

Nu, de braave Sembler? – vervolg, bid ik u!

Trouwhart:

Heeft op zyn beurt Robber er uitgejaagd, en de Pakhuizen in zyne bescherming genomen.

Patriot:

Groote God! – welk een geluk!

Vroomaart:

O Die edelmoedige!

Trouwhart:

Dat is nog niet all.

Vroomaart:

Nog niet all!

Patriot:

Geen wonder, oprechte zielen,
bepaalen zig niet by een edelmoedige
daad.

Trouwhart:

Seblem staat ons het volkomen gebruik
daarvan weder af.

Patriot, zeer bedaard tegen

Vroomaart:

Zie daar, of de stemmen der volks
gegrond zy.

Vroomaart:

God geeve dat zy verhoord worde, ik
zal vergenoegd sterven, wanneer ik
slegts eenmaal aan de zyde van
Semler gespeeld heb: - wanneer ik
slegts eenmaal myne krachten, met de
zyne vereenigd, tegen den
vloekwaardigen Brit mag beproeven; -
dan zyn alle myne wenschen vervuld.

Patriot:

Gy zult dan geluk genieten: myn hart
voerspelt het my.

Trouwhart:

Ik twyfel niet of Heer Patriot, zal zulks
trachten te bewerken.

Patriot:

Ik zal myne vermoogens inspannen,
om alle onze medebroeders tot dat
besluit te doen overgaan.

Trouwhart:

Wat kan hen daar in nog doen
aarselen?

Patriot:

God weet het. – Mogelyk zyn onze
oogen te zwak om ver genoeg te
kunnen zien.

Derde tooneel, de voorigen, bastaart.

Bastaard, *de laatste woorden van
Trouwhart en Patriot gehoord
hebbende, schiet yllyngs toe, en zegt op
een stouten toon:*

Ja Heer Patriot, uwe oogen zyn te
zwak om ver te kunnen zien; - een
zeker menschelyk zwak heeft u
verblind: - gy ziet niet dat men
bevreesd is den trotschen Brit op den
oever des doods te zullen brengen; -
want hy blyft tog nog de beminde
vrind.

Patriot, hy heft zyne hand op en slaat
met zyn vuist boven op het hoofd van
Bastaard, zo dat deeze plotzeling ter
aarde stort.

Schender! – zie daar uw loon.

Vroomaart:

Bedwing u, Patriot!

Patriot:

Hy is een lasteraar, en niet waardig het
goede te genieten, waarin onze
Landgenooten hem doen deelen.

*(Hy ziet met verachting op Bastaard
neder)*

God geeve dat ik hem doodgeslagen
hebb!

Trouwhart:

De drift vermeerstert u.

Patriot:

Men moest zyn tong, en de tongen van
alle zyne medeschelmen met
gloeijende priemen doorbooren: een
schender van zyne besuurderen is erger
dan een Godslasteraar: hy is een pest
der maatschappy, die het alleenlyk
toelegt, om alles 't onderst boven te

keeren. (Hy ziet Bastaard zig beweegen.) Hy leeft nog, de booswicht!

Vroomaart:

Veracht hem, Broeder: dat is genoeg.

Patriot, hy heeft Bastaard op de verachtelykste wyze een schop met de voet.

Vertrek snoode en bewaar daardoor 't lieve Nederland voor het rampzaalige lot, van door den vreemdeling veracht te worden.

(Bastaard, kruipt op handen en voeten weg, na hy eenige pogingen gedaan heeft om zig op te richten.)

Vierder tooneel

Patriot, Vroomaart, Trouwhart

Patriot:

Hy zult my toestaan myne Vrienden, dat ons land thans van zulke monsters maar al te wel voorzien is.

Vroomaart:

De Hemel doet hen in 't eind beschaamd worden!

Patriot:

Neen, de Hemel verplette hen alleen met zyne vermogende donders!

Trouwhart:

Indien zy overal eenen Patriot aantreffen, zouden zy hunne lasterlijke tongen welhaast bedwingen.

Patriot:

Ik heb by my zelven hunnen val gezworen.

Trouwhart:

Daar myn pligt my noodzaakt weder te vertrekken Heer Vroomaart, kan ik niet nalaaten, u altoorens geluk te wenschen, met de overwinning die gy

op Horribleness behaald hebt; ik heb dat gelukkige nieuws met de uitterste vreugd vernomen, en hoop dat het den Heer Sembler zal overtuigen, dat onze vereeniging met hem, zynen reeds verkreegen roem ten zuil kan verstrekken.

Voormaart:

Wanneer die gewenschte vereeniging eerst plaats heeft, twyfel ik niet of wy zullen hem dagelyks daarvan kunnen overtuigen.

Trouwhart:

God geeve, dat de stemme des volks eindelijk eens verhoord worde! – Ik zie kwaadoog naderen, en zal dus vertrekken: zyn geteem zou my te lang ophouden.

Vyfde tooneel

Patriot, Vroomaart, Kwaadoog.

Kwaadoog, altoos zeer langzaam spreekende:

Gy zult, vrees ik, Myne Heeren, welhaast een voor u zeer onaangenaam bezoek ontvangen.

Vroomaart, ter zyde:

Dat ontvangen wy reeds.

Patriot:

Hoe zo Heer Kwaadoog?

Kwaadoog:

Ik ben zo even den ongelukkigen Fabrikant voorbygegaan, en hy scheen het hier op aan te houden.

Patriot:

Te recht moogt gy hem ongelukkig noemen.

Kwaadoog:

Wat pleeg dat voor deezen een groot man te zyn!

Patriot:

Zyn tegenwoordige staat is een blyk van de slechte gevolgen, die voortvloeijen uit te veel toegeevendheid voor vreemdelingen.

Kwaadoog:

Ja myn goede man, gy zegt dat wel zo, maar als die toegeevendheid noodzakelyk is, dan.....

Vroomaart:

Dan, dan, nu ja, dan; wanneer is die toegeevendheid noodzaakelyk?

Kwaadoog:

Als de vreemdelingen de magtigsten zyn: - dat spreekt van zelve, myn vrind.

Patriot:

Gy spreekt voor deeze keer wel, Heer Kwaadoog; maar dat is ons geval niet: wy konden magtig genoeg zyn.

Kwaadoog:

Ja Broertje, wy konden magtog genoeg zyn, da's waar; maar ondertusschen, zyn wy het niet; en is het niet een mirakel, dat Heer Vroomaart het spel van Horribleness gewonnen heeft. – Tusschen beiden Mynheer Vroomaart, wensch ik u geluk met die overwinning; - inderdaad gy hebt u als een held gekweeten.

Vroomaart:

Het is my lief, dat gy over my voldaan zyt: dat geluk valt maar weinigen te beurt.

Kwaadoog:

Ja Jongentje, ik zie de dingen wat dieper in dan veele anderen doen; en ik wil wel zeggen, dat toen ik hoorde dat gy met zo weinige ballen zoudt speele, ik u eene ongelukkige uitkomst toeschreef.

Vroomaart:

Zo hebt gy dan evenwel gezien, dat de moed, het gebrek aan krachten kan vergoeden?

Kwaadoog:

Ja vrind lief, dat heb ik zekelyk gezien, en wel ter uwer eere, maar het was ondertusschen niet noodig geweest, met zo weinige ballen in de baan te verschynen: er was gelds genoeg gefourneerd, om meer anderen te hebben kunnen doen rechtvaardigen.

Patriot:

Dat heb ik meede reeds aangemerkt, Heer Kwaadoog.

Kwaadoog:

En 't is dan maar eens de zuivere waarheid; - maar ik heb ook beslooten, geen geld meer te helpen opbrengen, voor men my behoorelyke rekenschap gedaan heeft, waar het reeds gefourneerde gebleeven is.

Vroomaart:

Gy hebt wel gelyk. Zyt altoos voorzichtig, dan doet gy niet te veel; - maar ongelukkiglyk zeer ligt te weinig.

Patriot:

De Heer Kwaadoog heeft gelyk, Vroomaart.

Vroomaart:

Dat hy gelyk hebbe.

Kwaadoog:

Ik zie voor veele menschen wat te ver. – By voorbeeld. Die vereeniging met Sembler en Vrylief, waarvan zo veel ophefs gemaakt wordt, heeft de eer niet van my te kunnen behaagen.

Patriot:

Hoe, Kwaadoog! Dan dwaalt gy: die vereeniging is het beste middel om den roekeloozen Brit voor altoos aan den band te leggen.

Kwaadoog:

Ja maar Jongetje: is niet dat hy schynt te weezen.

Patriot:

Hoe zo?

Vroomaart:

Wel het zou ook al een wonder zyn, indien er iemand ware, die by u niet onder verdenking lag.

Kwaadoog:

Word niet kwaad, Heer Vroomaart.

Vroomaart:

Geenzins.

Kwaadoog:

Geloof my, gy laat u door den schyn bedriegen. Durft gy verzeekeren, dat Sembler, zig, uit waare liefde, by Vrylief gevoegd heeft, om hem tegen Robber te ondersteunen?

Vroomaart:

Laat het staatkunde geweest zyn. – Vrylief wordt ondertusschen geholpen.

Patriot:

Dat dunkt my ook.

Kwaadoog:

Maar hy zal 't gelag moeten betalen; gedenk er my aan. Sembler kruipt, onder schyn van vriendschap, by Vrylief tot in het hoekje van den haart; - maar geloof my, wanneer alles afgeloopen is, zal Sembler het hoofd opsteeken, en Vrylief de wetten voorschryven. – Wat zal de goede man dan doen? – hy zal tot zyn groote droefheid gewaar worden dat hy den dwingeland binnen zyn deur heeft.

Vroomaart:

Dat is uwe gewoone wys van denken.

Patriot:

Maar laten wy slegts onze eigene zaak behartigen: dat alles moet, dunkt my, ons nog niet verhinderen om ons met Sembler tegen Horribleness en Robber te vereenigen.

Kwaadoog:

Dat schynt wel zo, vrind Patriot, maar begryp eens.....

Vroomaart:

Maar ik wenschte dat gy zo veel niet trachte te begrypen.

Kwaadoog:

Ei lieve laat my tog spreken.

Patriot, tegen Vroomaart:

Ja laat hem spreken.

Kwaadoog:

Fabrikant, zal, door de op het tapyt zynde onderhandelingen, voor eerst weder in staat gebragt worden, dat beken ik; wy zullen onzen handel naar Vrylief verleggen, goed, o dan zal alles bloeijen; maar voor eerst segts: het zal geen stand houden; want wel haast, gelyk wy gesteld hebben, komen Sembler en Vrylief in verschil. Sembler verzoekt ons, als vrind, zyn party niet te voeden door eenige toevoer: hy moet hem daar door dwingen, jongetje, begrypt gy het wel? – Nu, hoe zullen wy ons, in dat geval, dan onzydig kunnen houden?

Vroomaart:

O dan zal het zwaarst ook weer het zwaarst moeten weegen.

Kwaadoog:

Maar dan zyn wy vast het eene zo wel als het andere kwyd, en dan zullen wy zien, of Fabrikant ons allen van zynen overvloed zal kunnen voeden. – Daar en boven zyn de hekken verhangen; - gy merkt wel wat ik wil zeggen?

Vroomaart:

Ja zeer wel; doch nimmer zal ik
gelooven, dat die hekkenverzetters.....

Kwaadoog:

O vraag den stoel....

Vroomaart:

Die kan hier tot geen getuige
verstrekken.

Patriot:

Hoor, Heer Kwaadoog, ik heb tegen
alle uwe gevoelens, maar een eenige
bedenking in te brengen.

Kwaadoog:

Wel nu, welke bedenking is dat?

Patriot:

Wanneer wy gelooven, dat alle
mensen schelmen zyn, dan moeten
wy er maar stil by gaan neder liggen;
want dan is het met alles gedaan.

Vroomaart:

Van dat gevoelen ben ik ook.

Kwaadoog:

Dat is wel waar, maar legt het niet in
de reden?

Patriot:

Neen, de reden leert ons dat
verregaand misvertrouwen niet.

Kwaadoog:

Myn reden wel.

Patriot:

Dan is uwe reden de myne niet.

Kwaadoog:

Waarom niet, vrind?

Patriot:

Om dat myne reden my leert....

Vroomaart:

Maar uw beider redens kunnen ook
niet overeenstemmen.

Kwaadoog:

Hoe zo, Vroomaart!

Vroomaart:

Wel de reden van mynen vrind Patriot,
is een Nederlandsche, en de uwe, - de
Duivel mag weten waar gy de uwe
gevonden hebt.

Kwaadoog:

In 't land der zienders, en dat is
zekerlijk hier niet.

Vroomaart:

Goed, wanneer de schellen van onze
oogen vallen, zullen wy u voor koning
uitroepen.

Patriot:

Daar is de ongelukkige Fabrikant. - o
myn God wat ziet er de man, deerlyk
uit!

Kwaadoog:

Dat is waar; het ware te wenschen dat
hy, zonder iemands schade, hersteld
kon worden.

Zesde tooneel, de voorigen.

Fabrikant.

Fabrikant:

Zal er nog geene uitkomst voor my
komen, myne Heeren?

Patriot:

Ja Fabrikant, de zo wenschelyke
verbintenissen zullen denkelyk
algemeen gesloten worden.

Fabrikant:

Hoe! De verbintenissen met Sembler
en Vrylief zouden gesloten worden! -
och, myn God! - is 't waar braave
Patriot! - ei verzeker het my nog eens!
- Maar ik beledig u met aan in uwe
woorden te twyfelen.

Patriot:

Ik beloof u all wat in myn vermogen is,
daartoe te zullen aanwenden.

Vroomaart:

Wat wilt gy meer Fabrikant!

Fabrikant:

Niets, niets, myn Heer.

Kwaadoog:

Ja, maar de gevolgen.....

Fabrikant:

De gevolgen, Mynheer! O de gevolgen
kunnen niet dan zalig voor my weezen.
– Verbeeld u dat gy myn vrouw en
kinderen...*(hy weent)*

Vroomaart:

Bedroef u niet Fabrikant, alles zal ten
uwen genoegen beslist worden.

Fabrikant:

Och Mynheer, kondet gy u verbeelden,
in welke eene jammerlijke
omstandigheid myne vrouw en
kinderen zyn! – Geloof my zy hebben
byna niets om hunne schaamte te
dekken: al onze bezitting bestaat in het
weinige dat ik aan heb: - zy hebben het
my by dag afgestaan, om onze zaak, zo
hier als elders te gaan bevorderen;
onder voorwaarde dat het hun des
nachts tegen de koude der lucht zou
beschermen, en ten deksel zou
vertstrekken.

Patriot:

Ja waarlijk uw staat is
beklaagenseaardig.

Fabrikant:

Twee van myne kinderen zyn deezen
morgen uitgaan om het noodige
voedsel te bedelen: - het waren
lakenwevers.

Vroomaart:

Welk een toestand!

Fabrikant:

Twee anderen hebben op 's lands
Vloot dienst genomen: - het waren
katoendrukkers.

Patriot:

Deezen hebben de beste keuze gedaan;
- want ongetwyfeld zullen zy als
helden vechten.

Fabrikant:

Ja Mynheer; - maar, - gy vergeet dat de
moeder thuis blyft, wanneer de zoon,
den vyand het hoofd gaat bieden. –
Och! Indien gy myn vrouw zaagt, gy
zoudt medelyden met haar hebben. –
Zy is wel een Nederlandsche vrouw, -
ja waarlijk Mynheer, zy is eene
geborene Nederlandsche vrouw: - en
geloof my – het patriotismus.....

Patriot:

Ik begryp u, gy wilt zeggen, dat de
natuur by uwe vrouw boven de reden
gaat.

Fabrikant:

Och Mynheer, de eisschen der Natuur
zyn zo sterk. – “vecht,” – dus sprak
myn vrouw toen zy van haare beide
zoons afscheid nam, - “vecht voor het
lieve Vaderland; - de Brit worde het
getroffen voorwerp van uwe donderde
Kanonnen; maar” hier borst zy uit in
een zee van traanen “maar, nog liever
hield ik u in myne armen! nog liever
zag ik u, tegen myn borst gedrukt, van
honger sterven.” – *(hy weent)* Och
Mynheer, zy is my zulk eene dierbaare
vrouw; - zy is zulk eene getrouwe
moeder. – *(het snikken belet hem meer
te zeggen).*

Patriot:

Zy is een Nederlansche moeder!

Fabrikant:

Ja zy is een Nederlandsche moeder: -
geen droppel vreemd bloed vloeit door
haare aderen; - en daarom smart het

haar, dat de vreemdeling zig vet mest met het geene haar toebehoort.

Vroomaart:

De vreemdeling, hoe vet, hoe dik hy ook gemest zy, zal evenwel moeten zwichten; wy durven het u te verzeekeren.

Kwaadoog:

Ja maar het einde zal de last draagen.

Patriot:

Ei zwyg, Mynheer Kwaadoog! Gy trekt de dingen altoos te ver.

Kwaadoog:

Nu, ik mag wel lyden dat ik ongelyk kryge, - God geeve het!

Vroomaart:

God zal het geeven: - Hy is altoos de God van Nederland geweest.

Kwaadoog:

Ja, - maar onze zonden....

Vroomaart:

Hy is barmhartig.

Fabrikant:

O hoe zoude ik juichen, wanneer het aan genaame muzyk der loopende getrouwen wederom in myne ooren klonk! – my dunkt ik zal sterven van vreugd wanneer de drukkeryen wederom aan de gang zyn, en haar gedruisch my den al te rasch vervlogenen tyd vertegenwoordigen.

Patriot:

Stel u gerust Fabrikant: wy zullen alles aanwenden wat in ons vermoogen is, om u weder op den troon te helpen.

Fabrikant, Hy kust beurtelings de hand van Patriot, Vroomaart en Kwaadoog.

Zult gy braave Patriot! – Gy ook, edele Vroomaart! – en gy mede, Mynheer Kwaadoog?

Kwaadoog:

Ja Broertje, - maar, -

Patriot:

Niets te maaren Heer Kwaadoog: het algemeene belang, gaat boven uwe verregaande uitzichten. Laat ons onze pligt betrachten, en het overige Gods bevolen laten.

Fabrikant:

Och hoe zal myn vrouw u zegenen!

Vroomaart:

Ga haar gerust stellen, door haar te verzekeren, dat wy alles wat mogelyk is zullen doen, om haaren spoed te doen beteren. – Laat haar ondertusschen haare beide zoons, die in dienst van het Vaderland getreeden zyn, niet beweenen; - ja ook niet schoon zy stierven; want het is voor zyn vaderland het leven te mogen laten.

Patriot:

Komt laat ons de algemeene zaak gaan behartigen.

(Eerst vertrekt Fabrikant; dan de overigen na zy hem, met medelyden, nagezien hebben)

Einde van het tweede bedryf.

Derde bedryf, eerste tooneel.

Het tooneel is als vooren, Horribleness, Robber. Zy staan beiden aan het bovineinde van de eene baan, de andere is leedig.

Horribleness:

Zy komen nog niet.

Robber:

Zy zullen reeds genoeg hebben.

Horribleness:

Ik vrees er voor.

Robber:

Waarom?

Horribleness:

Zy zyn dapper.

Robber:

Maar ontzien ons.

Horribleness:

Men misleidt ons.

Robber:

Dat geloof ik niet.

Horribleness:

Ik heb het ondervonden.

Robber:

Wanneer?

Horribleness:

In het voorgaande spel.

Robber:

Hoe zo?

Horribleness:

Zy verweerden zig wel dapperlyk.

Robber:

Hoe! – zy verweerden zig!

Horribleness:

Of zy zig verweerden! – Ik heb zulks tot myn schanden ondervonden.

Robber:

Moest gy vluchten?

Horribleness:

Vluchten? – Ik dankte den Hemel dat my nog de kracht om te kunnen vluchten overgebleeven was.

Robber:

Dan zyt gy niet beter gevaaren, als ik.

Horribleness:

In uw speelen met Sembler en Vrylief?

Robber:

Ja: - in dat rampzalig speelen verloor ik alles.

Horribleness:

Alles.

Robber:

Myn kolven, ballen, de hoop, met een woord alles wat ik zou hebben kunnen verliezen.

Horribleness:

Dat smart my.

Robber:

De smart is niets, maar het onteert my.

Horribleness:

Ja waarlijk het onteert u.

Robber:

Gy stemt zulks al zeer geredelyk toe, even als of gy zelf in het laatste spel niet onteert waart.

Horribleness:

Het kan my wel tot geene eer verstreken, maar echter heb ik geene volkomene nederlaag bekomen.

Robber:

Een volkomene nederlaag te bekomen in een spel tegen vyanden die waarlijk helden zyn, is nog zo groot eene schande niet, dan slegts op de vlucht gedreeven te worden door vreesachtige slaaven.

Horribleness:

Wie bedoelt gy?

Robber:

Uw party.

Horribleness:
De Hollanders.

Robber:
Zy zelven.

Horribleness:
Dat zult gy anders ondervinden.

Robber:
Ik verlang er na. – Met my vereenigd
hebt gy geen nood van verjaagd te
worden.

Horribleness:
Gy laat u al vry wat voorstaan.

Robber:
Laat ons niet twisten; wanneer wy
zelven onderling verdeeld waren,
zouden wy zekerlyk de nederlaag
bekomen.

Horribleness:
Dat zal buiten dat wel gebeuren.

Robber:
Gy wanhoopt.

Horribleness:
Met reden.

Robber:
Waarom, wat vreest gy toch?

Horribleness:
Zoudt gy nogmaals een kans tegen
Sembler en Vrylied durven waagen?

Robber:
Ik alleen?

Horribleness:
Ja.

Robber:
Neen ik.

Horribleness:

Dat verdient geloof.

Robber:
Maar zoudt gy u weeder tegen
Vroomaart in het spel durven
begeeven?

Horribleness:
Ik beef wanneer ik er slegts aan dennk.

Robber:
Nu dan.

Horribleness:
Nu dan?

Robber:
Dan hebben wy elkander niet te
verwyten.

Horribleness:
Ja maar.....

Robber:
En wat?

Horribleness:
Dan kunnen wy elkander ook onze
algemeenen ondergang voorspellen.

Robber:
Hoe zo? – Wy zullen nu zekerlijk veel
sterker dan Vroomaart zyn.

Horribleness:
Dat Vroomaart? – dat zy zo; - maar
zullen wy ook sterker dan Vroomaart,
Sembler en Vrylied zamen weezen?

Robber:
Hoe zamen? – wat wil dat zeggen?

Horribleness:
Wien verwacht gy in de baan?

Robber:
Vroomaart.

Horribleness:
Vroomaart alleen?

Robber:
Zekerlyk.

Horribleness:
Dan zyt gy bedroogen.

Robber:
Al weeder bedroogen!

Horribleness:
Vroomaart heeft zig met Sembler en Vrylief vereenigd.

Robber, verbaasd:
Hoe! – wat zegt gy! – vereenigd!

Horribleness:
En dus vereenigd komen zy op, om tegen ons te speelen. (*Robber schrikt, laat van ontsteltenis zyn kolf vallen, en staat roerloos. Horribleness vervolgt.*)

Hoe Broeder! – gy schynt te ontstellen!

Robber:
Vroomaart, Sembler en Vrylief!

Horribleness:
Zy zamen.

Robber:
Zy zamen komen op, om tegen ons te spelen?

Horribleness:
Ja.

Robber:
Zy hebben zig dan eindelijk vereenigd?

Horribleness:
Ja.

Robber:
En komen op om tegen ons te speelen?

Horribleness:
Ja, zeg ik u.

Robber:
Den Hemel zy onze arme zielen dan genadig.

Horribleness:
Houd moed, broeder.

Robber:
Ik heb altoos nog moed gehad, maar dat gevreesde, dat vervloekte verbond, - die vereeniging, - och! – die vereeniging doet my vreezen. – ik sidder wanneer ik bedenke wat er van ons worden zal.

Horribleness:
Zo lang er leven is, is er hoop.

Robber:
Maar wy zyn reeds dood.

Horribleness:
Ten minsten zyt gy bezig met door vrees te sterven.

Robber, na zig een weinig bedagt te hebben, ziet hy Horribleness verwilderd aan, en zegt op een schroomvalligen toon:
Laat ons vluchten.

Horribleness:
Lafhartige (hy stoot hem weg). Gy schandvlekt de eer uwer Natie.

Robber, hy ziet de beide baanen op eene meededogende wyze aan:
De eer onzer Natie! – Deeze baanen zyn immers by u nog bekend?

Horribleness:
Nou ja; wat wilt gy daarmede te kennen geven?

Robber:
Wy hebben in dezelve, de eer onzer Natie reeds verspeeld.

Horribleness:
Bastaard Engelschman!

Robber:
Waarom?

Horribleness:
Om dat gy nog niet eens weet waarin
de eer onzer geduchte Natie bestaat.

Robber:
En waarin dan?

Horribleness:
In roekeloos en baldaadig zyn.

Robber:
Maar wy zien den dood voor oogen.

Horribleness:
Nu, dan zullen wy sterven. – Geen
rechtaardig Brit kan tog deezen
rampzaligen tyd overleeven.

*(men hoort van verren eenig
veldmuziek)*

Robber, hy schikt digter naar
Horribleness:
Hoort gy dat wel.

Horribleness:
Ja.

Robber:
Het nadert ons.

Horribleness:
Nu goed het schynt een fraai muziek te
zyn. – Dat men kome en voor ons
speele, dan zullen wy dansen.

Robber:
Ja, de doodendans.

Horribleness:
Denkt gy dat onze party dus trotslyk
zou komen opdagen?

Robber:
Zekerlyk. *(het muzyk nadert langzaam)*

Horribleness, enigszins ontstelt:
Nu, schep moed Broeder.

Robber, hy schikt van tyd tot tyd
achter **Horribleness:**
Het nadert.

Horribleness:
Laat ons – speelen – wy zyn nu tot dat
uiterste gebragt.

Robber:
Laat ons vluchten.

Horribleness:
Men heeft ons reeds vernomen; - wy
zouden achterhaald en gegreepen
worden; - het is onmogelyk.

Robber:
Ik beef.

**Tweede toneel, Vroomaart, Patriot,
Kwaadoog, Sembler, Vrylief,
Horribleness, Robber, Muzykanten.**

*(Vroomaart, Sembler en Vrylief
worden gevolgd door Patriot en
Kwaadoog: achter hun komen de
Muzykanten; en in deeze orde treden
zy zeer statig tot voor de baan, waarin
Horribleness en Robber, die de uiterste
ontsteltenis vertoonen, zig bevinden)*

Vroomaart:
Zie daar ons aan de gelukkige plaats
genaderd, waarop ons gewigtige
verschil door het spel beslist zal
moeten worden.

Patriot:
Myn hart verlangt naar den uitslag
daarvan.

Sembler:
Gy hebt reden te hopen.

Vrylief:
Ik zal voor myne broeders stryden, met
allen mogelyke moed en kracht.

Kwaadoog, terzyde:
Ja, dat is wel; maar.....

Sembler:
Laat ons niet toeven.

Vroomaart:
Ik ben gereed.

Vrylief:
Ik mede

(Vroomaart, Sembler en Vrylief, omhelzen beurteling Kwaadoog en Patriot, en worden van deezen weder omhelst, dat echter aan de zyde van Kwaadoog, omtrent Sembler en Vrylief, zeer flauw geschiedt. Dit verricht zynde, ryken Vroomaart, Sembler en Vrylief elkander de hand en stappen gelykelyk in de baan.)

Patriot:
Gedraagt u als helden.

Sembler:
Verwacht alles van onze trouw en dapperheid.

Patriot:
De Hemel zegene die.

Kwaadoog, ter zyde:
Ja maar, het gevolg daarvan; - het gevolg doet my vreezen.

Robber, terwyl de drie helden zig tot het spel gereed maaken:
Horribleness!

Horribleness:
Nu?

Robber:
Laat ons een vriendelyk verdrag aanbieden.

Horribleness, verstoord:
En de muilteling Vrylief?

Robber:
Laat ons hem alles vergeven.

Horribleness:
Neen dat niet al zou dit spel den ondergang van gantsch Engeland naar zig sleepen.

(Sembler geeft een teken om het spel te beginnen, en een ander aan de Muzykanten om het zelve met hun veldmuzyk te verzellen.)

Vrylief:
Dat gaat u voor.

(Hy doet eenen niet veel betekenenden slag, welke door Horribleness, beantwoord wordt. Vervolgens doen alle drie de helden ten gelyke tyde een tweede slag, die van dat gelukkig gevolg is, dat Robber, op de allerverbaastste wys de vlucht neemt, terwijl Horribleness, zig mede spoed om over het beschot van de baan te klimmen)

Patriot:
Zie daar hen reeds vluchten.

Sembler:
Genoeg gespeeld Broeders: wy triumpheeren reeds.

Patriot:
God dank. *(hy vat de hand van Kwaadoog, en drukt dezelve tegen zyn hart.)* God dan vrind Kwaadoog; - zo spoedig had ik evenwel de overwinning niet verwacht.

Kwaadoog:
Ja, - maar de gevolgen....

Patriot:
Ei mag ik u bidden zyt tog met ons vergenoegd om het heil dat tegenwoordig is, en stoor onze zo

redenlyke als algemeene vreugd niet
door uwe harsenschimmige gevolgen.

Kwaadoog:

Nu mag ik wel lyden dat alles ten beste
uitvalt.

Patriot:

Gy vreest te buitenspoorig.

Kwaadoog:

Kan ik het helpen dat de Hemel my
geen ligtgeloovig hart gegeven heeft?

*(geduurende het voorgaande korte
gesprek tusschen Patriot en
Kwaadoog, hebben de triumpheerende
helden elkander omhelst; waarne de
eerstgemelden de baan naderen, om
hun over de gloririjke overwinning
geluk te wenschen; hier mede nog
 bezig zynde, komt Fabrikant, zeer ryk
 gekleed met groote drift op tooneel
 lopen.)*

**Derde tooneel, de voorigen,
Fabrikant.**

Fabrikant:

Ik wil het veel belovende spel zien, en
ooggetuigen van de dapperheid der
drie voornaamste spelers weezen. –
Hoe Heeren! Nog niet aan de gang?

Patriot:

Wie zyt gy vriend?

Fabrikant:

Wie ik ben! – hoe! Kent gy my niet
meer?

Patriot:

My dunkt u wel meer gezien te
hebben; doch thans zou ik niet kunnen
zeggen waar.

Fabrikant:

Gy hebt onlangs nog met my
gesproken.

Patriot:

Met wien?

Fabrikant:

Met Fabrikant.

Patriot:

Wie! – Fabrikant! – gy zyt dan de arma
Fabrikant!

Vroomaart:

Gy Farbikant!

(Zy bezien hem van rondsomme)

Fabrikant, verheugd:

Ja lieve vrinden, verneem de gevolgen
van het zo lang gehoopte en eindelyk
genomen besluit. – De voorspoed heeft
my daardoor wederom in haare armen
genomen. – Myn vrouw en kinderen
juichen dag en nacht – ik zie ze
opkweeken, als bloemetjes welken
door een storm nedergeslagen geweest
zynde, nu wederom door lieflyke zon
bescheenen worden. – Zy verlangen
om u hunnen dankbaarheid te komen
betuigen.

Patriot:

Nu Heer Kwaadoog?

Kwaadoog, eenigzins beschaamd:

Ik zeg niets. – Zyn voorspoed is my
lief. – De Hemel geeve slegts dat
dezelve bestendig zy.

Sembler:

Zy kan zo bestendig zyn als het den
aard der ondermaansche dingen
vergunt.

Vrylief:

Ik hoop een zuil van zyne welkvaart te
blyven.

Kwaadoog:

't Is wel, - ik spreek nu immers niet
van de gevolgen die my echter altoos
nog blyven ontrusten?

onder een aangenaam muzyk, van het Tooneel gaat.)

Patriot:

Uwe kwaal is ongeneezelyk.

Fabrikant:

Laat Kwaadoog vreezen, Heer Patriot;
ik wensch slegts dat het spel reeds
begonnen ware.

Sembler, lachende:

Begonnen!

Fabrikant:

Ja, Mynheer.

Vrylief:

Het is reeds afgelopen.

Fabrikant:

Hoe! – reeds afgelopen!

Vroomaart:

De Britten zyn verjaagd. – Ons te zien
deed hen reeds sidderen.

Fabrikant:

Gode zy eeuwig gedankt, voor het
wenschelyk gevolg van deeze zo lang
vertraagde vereeniging.

Patriot:

Die taal bekoort my Fabrikant; ja,
Gode zy gedankt voor het heil dat wy
thans beleeven.

Vroomaart:

Verdient dat heil niet eene algemeene
vreugd? – ongetwyfeld – Wel kom laat
ons dan het zelve onze overige
Broeders bekend gaan maaken, en
deezen dag op de uitneemendste wyze
vieren.

*(Vroomaart, Sembler en Vrylief,
geeven elkander de hand en treden uit
de baan. Achter hen plaatsen zig
Patriot en Kwaadoog. Na deezen komt
Fabrikant, en de Muzykanten sluiten
de kleine doch aanzienlyke trein, die*

**Einde van het derde en laatste
bedryf.**